

Mænd, der hader mænd,

Hvad har Benny Andersson fra ABBA, Harry Potter-skuespilleren Daniel Radcliffe og Københavns overborgmester, Frank Jensen, til fælles? De kalder sig alle sammen feminister. Feminisme er ikke længere kun en kvindesag. Men hvad får mændene ud af at tage kvindesagen på sig? Og kan en mand overhovedet være feminist?

ISABELLA ALONSO DE VERA HINDKJÆR | isabella.hindkjaer@jp.dk

For bare halvandet år siden var Rasmus Brygger en af de mænd, der syntes, at feminister var sådan nogle hysteriske typer. At de var den slags kvinder, der bare ville have en masse særlige privilegier og beklagede sig, når de ikke fik dem. Det synes han ikke mere. I mellemtiden har han fået en kæreste. Hun er feminist og aktiv debattør i den offentlige debat om ligestilling. I begyndelsen af deres forhold var de rygende uenige, men langsomt begyndte Rasmus Brygger at forstå feminismen og ændre holdning. I dag er han sprunget ud. I kronikker, klummer og debatindlæg kalder han sig feminist. Det vækker opsigt, for ud over at være feminist er Rasmus Brygger liberal, endda tidligere formand for Liberal Alliances Ungdom.

»Som liberal feminist føler jeg, at vi har et ansvar for at fortælle, at feminisme ikke nødvendigvis betyder kvoter, regulering og øremærket barsel. Men at det helt grundlæggende handler om at mænd og kvinder skal stilles lige. Noget, som vi feminister også skal være bedre til at kommunikere, er, at ligestilling ikke kun vedrører kvinder,« siger Rasmus Brygger. Og han er ikke den første danske mandlige politiker, der springer ud i

kvindekønnet navn. Minister for børn, ligestilling, integration og sociale forhold Manu Sareen (R), udviklingsminister Mogens Jensen (S) og Københavns overborgmester, Frank Jensen (S), har også sagt, at de er feminister. Og rejser vi uden for landets grænser, ligner det efterhånden en bevægelse.

Da det politiske parti Feministisk Initiativ sidste år stillede op til det svenske parlamentsvalg, fik de f.eks. opbakning af ABBA-ikonet Benny Andersson, der både stemte på partiet og donerede 100.000 svenske kroner til formålet. Også den tidligere svenske statsminister Göran Persson har erklæret, at han er feminist.

I Hollywood er flere kendte mænd i den seneste tid sprunget ud som feminister. Blandt dem skuespillerne Daniel Radcliffe, Joseph Gordon Levitt-Jared og sangeren John Legend, der ved en koncert sagde til sit publikum, at »alle mænd burde være feminister [...] Vi er alle sammen bedre tjent med, at kvindernes position bliver styrket, det fører til et bedre samfund«.

Maskulinitetens høje pris

Ligesom John Legend er flere mænd ved at opdage, hvordan også de kan drage fordel af feminismen.

Det er ifølge Kenneth Reinicke, der er mandeforsker ved Roskilde Universitet, en af grundene til, at flere mænd begynder at kalde sig feminister og kaster sig ind i ligestillingsdebatten. For selv om mænd historisk har haft større privilegier og mere magt end kvinder, betaler de også en høj pris for deres maskulinitet, mener mandeforskeren.

»Det går langsomt op for flere og flere mænd, at de statistisk dør før deres kone, fordi det ikke er maskulint at gå til lægen. Hvis de bliver arbejdsløse har de i højere grad tendens til at miste deres identitet og blive selvmordstruede, og de har ikke de samme rettigheder i forhold til deres børn. Mænd begynder pludselig at opdage, at de jo ikke kun vinder på, at vi har det her mandsdominerede samfund,« siger han.

Hos Det danske center for information om kvinde- og kønsforskning, KVINFO, ser man positivt på, at flere mænd tager feminismen på sig. Institutionen har bl.a. arrangeret et debatarrangement om mandlige feminister.

»Jeg hilser det virkelig velkommen. Det besidder også et overraskelsesmoment, at der kommer mænd på banen, der er med til at markere, at det ikke er en skyttegravskrig mellem mænd og kvinder, og som kan ændre opfattelsen af, hvad det vil sige at være femi-

nist,« siger KVINFOs kommunikationschef, Anita Frank Goth.

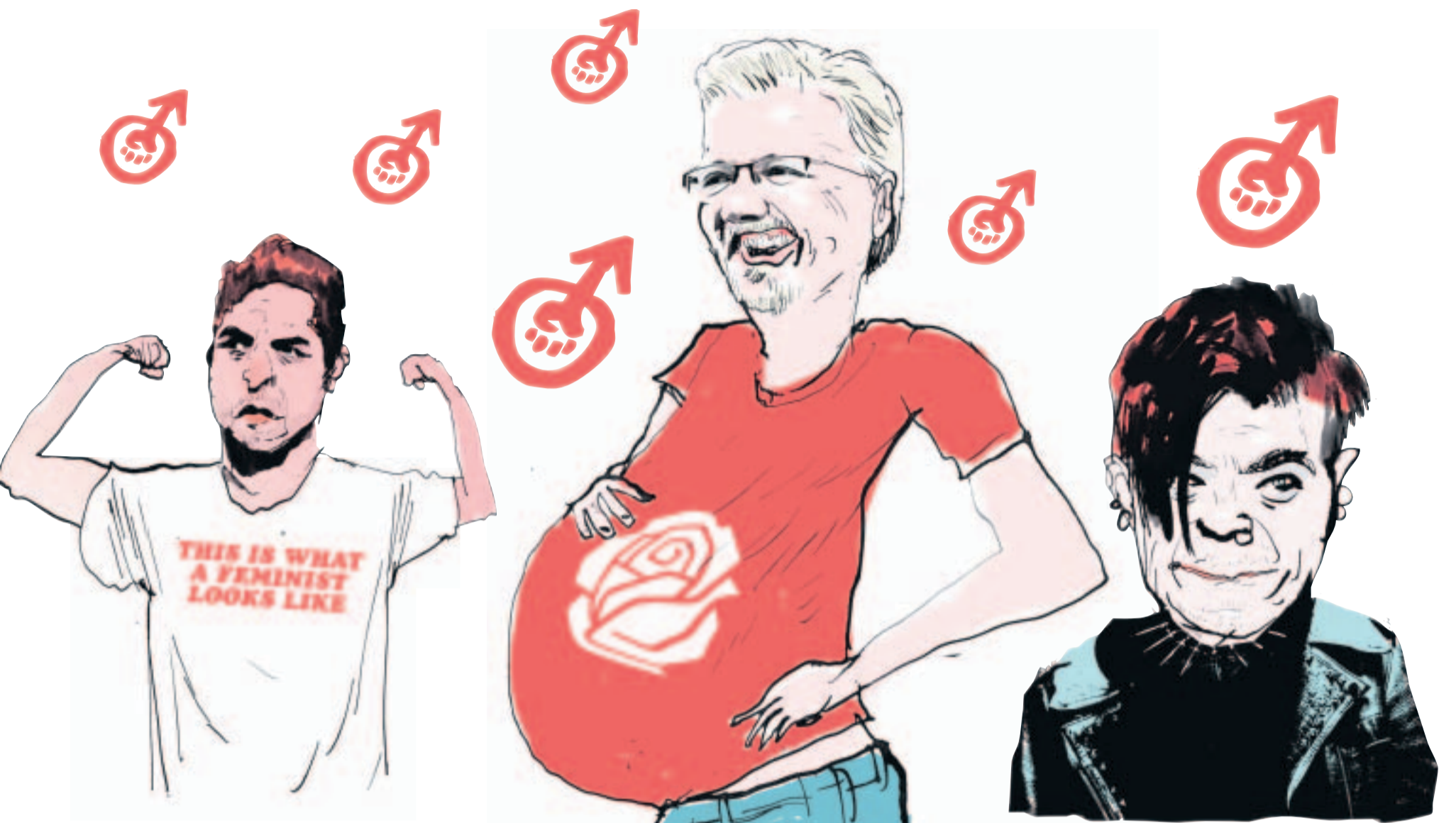
Den danske drengerøvsmentalitet

Henrik Marstal har som forfatter og venstreorienteret debattør været aktiv i ligestillingsdebatten i mange år. I Danmark var Marstal en af de første debattører, der offentligt sagde, at han er feminist. Han blogger om alt fra skønhedsoperationer og uopnåelige kvindeidealer til kriminalisering af sexkøb og sexistiske sangtekster i hiphopmusik, bl.a. på Politikens hjemmeside og på sin egen blog. Den har han kaldt »koensforraeder.dk«. Kønsforraeder. Det er nemlig sommetider sådan, han føler sig. Allerede inden han begyndte at kalde sig feminist, havde han oplevet, hvordan det kan være svært at forsvare kvindesagen over for andre mænd.

Særligt husker han en debat på Facebook sidste forår. En mand fra reklamebranchen havde på Marstals Facebook-væg pralet med, at han i sin tid havde været med til at lave den populære Oddset-reklame med sloganet »Der er så meget, kvinder ikke forstår«. Marstal reagerede ved at skrive, at manden var sexist. Det fik mandens venner til at blande sig i debatten.

»Det var en flok mænd i 40'erne og 50'erne

ILLUSTRATIONER: RASMUS MEISLER/SPILDAFTID

der hader kvinder

fra det københavnske kulturparnas. De kender hinanden, går til fodbold sammen og hører det samme musik. Jeg blev afrettet og skældt ud, som om jeg var en eller anden kønsforræder. Tonen var forfærdelig. Jeg har aldrig prøvet noget lignende. Jeg havde ondt i maven i tre uger, så ked af det var jeg,« siger han.

Det var efter den episode, at Marstal besluttede sig for at tone rent flag.

»Da jeg ligesom havde samlet mig selv op, kom der en fase, hvor jeg blev stærk igen. Det gav mig lejlighed til at sige: »Jeg er feminist. Fuldblods feminist.«

Og det har han måttet høre meget for. Nogle mænd har kaldt ham bøsserøv. Andre har beskyldt ham for bare at bruge feministemblemene til at komme i bukserne på kvinderne.

»Man skal ikke undervurdere den stærke drengerøvsmentalitet, der hersker i Danmark. Den ser du ikke på samme måde i f.eks. Sverige. Det er den her politisk ukorrekte måde at være lidt sexistisk på den charmerende, drengede måde. Når nogen pludselig kalder sig feminist, går de på tværs af det. Så kan der godt være nogle af vennerne, der tænker: »Hvorfor nu det? Hvorfor kan vi ikke bare hygge os, som vi plejer?«» siger mandeforsker Kenneth Reinicke.

Kapret og kastreret

Som mandlig liberal feminist har Rasmus Brygger ligesom Henrik Marstal tit måttet høre for sine standpunkter. Især fra andre liberale mænd.

»Nogle har sagt, at de synes, jeg skal melde mig ind i Radikale Venstre. Mange har sagt, at jeg bare er under tøflen. At det bare er min kæreste, der havde fået mig til at mene, som

jeg gør. Jeg har tit fået at vide, at man som mand jo ikke kan være feminist. Så er det bare, fordi man klynker eller er blevet kapret af kvinderne.«

Den svenske sociolog Linn Egeberg Holmgren har i afhandlingen »IngenMansLand« fra 2011 undersøgt mænds refleksioner i forhold til deres feministiske ståsted. Her bruger hun begrebet »Killing Bill«, der er en form for symbolske kønsselmord, som mange af mændene oplever, som en konsekvens af at springe ud som feminist.

I Sverige er de fleste ifølge Holmgren positive over for ligestilling, men der er stadig et stort spring fra at gå ind for ligestilling og til at kalde sig mandlig feminist. Mændene føler sig ofte både udenfor i traditionelle mandefællesskaber, hvor flertallet ikke er feminist, og i feministiske sammenhænge, hvor flertallet ikke er mænd.

Mandeforsker Kenneth Reinicke genkender billedet og peger på, at det stadig kun er et forsvindende lille fåtal af mænd, der bruger betegnelsen.

»Der er stadig noget kastrerende ved ordet feminist. Jeg har selv i en del år brugt det om mig selv i mine bøger, men det er ikke noget jeg står og råber på gaden om. Det er ikke maskulint at snakke om maskulinitet, med mindre det drejer sig om pik og patter. Mænd bliver stadig opdraget til at tage deres køn på sig og ikke tale om det, specielt ikke på en ærlig og sårbar måde og slet ikke i det offentlige rum,« siger han.

»Hvis jeg må have lov ...?«

Men ikke alle mener, at det gavner ligestillingen, at mænd går så vidt som at kalde sig feminist.

Flere amerikanske, feministiske debattører

og sociologer har advaret mod, at der er ved at opstå en slags mainstreamfeminisme hvor ordet bare er en slags identitetsmarkør, man klister på sig, hvis man gerne vil signalere åbenhed og tolerance. De frygter, at ordet vil miste sin værdi, og at vi, i værste fald, ender med en gammel kønsstereotyp, hvor manden kommer kvinden til undsætning, fordi hun ikke kan redde sig selv.

Andre mener, at mænd kan gå ind for ligestilling og kæmpe for kvinderettigheder, men feminist, det kan de aldrig blive. Da den amerikanske sanger Pharell Williams blev interviewet til britiske Channel 4 om emnet, svarede han:

»Jeg er blevet spurgt, om jeg er feminist. Jeg mener ikke, det er muligt for mig at være det. Jeg er en mand. [...] Men jeg støtter feminist. Jeg synes, der er uligheder,« sagde han.

Oven på interviewet reagerede flere bloggere og journalister ved at pointere, at mænd godt kan være feminist, hvis bare de tror på politisk, økonomisk og social lighed mellem kønnene. Så da Pharell Williams blev spurgt, om han var feminist igen i et andet interview, svarede han:

»Hvis jeg må have lov til at være det. Hvis feminisme er synonymt med lighed, så ja, helt sikkert.«

De mange feminismer

Kønforsker Cecilie Nørgaard hører også til dem, der hilser mandlige feminister velkommen. Men samtidig mener hun, at selve ordet feminist kan skabe forvirring - og i værste fald mere splid end samhørighed mellem kønnene.

»Selve ordet feminisme er forbundet med meget historik, for det er jo i høj grad for-

bundet med kvindernes kamp. At det så også giver mænd nogle privilegier, ændrer ikke på, at det er et svært ord, der kan misforstås. Det kan lyde, som om man ønsker at tillægge kvinders behov mere værdi end mænds. Det kan også lyde som en akademisering. Der er noget elitært over at sige det, som også kan virke provokerende,« siger hun.

Cecilie Nørgaard er feminist, men bruger sjældent ordet. Det, hun i stedet for tit siger, er, at hun går ind for ligestilling og arbejder for at modarbejde kønslige stereotyper.

»Ikke at vi skal glemme historien om kvindebevægelsen, men rent strategisk giver det mere mening at finde et mere neutralt ord, når vi skal videre derfra,« siger hun.

Kenneth Reinicke ser ikke noget problem i, at mænd bruger betegnelsen, men han synes, ordet »feminist« er upræcist.

»Det kan dække over tusind forskellige ting. Og hvis du tager det ord væk er det ikke på samme måde kastrerende. At gå ind for ligestilling kan du få en hver topledere med på. De kan sagtens bakke op om ligeløn, rettigheder til fædre og balance mellem familie- og arbejdsliv. Reelt er der ingen forskel, det er et spørgsmål om ordvalg,« siger han.

Hos KVINFO mener man ikke, der er noget problem i, at mænd bruger ordet feminist. Netop det, at ordet kan bruges på forskellige måder, opfatter kommunikationschef Anita Frank Goth som en styrke.

»Feminisme er ikke én ting. Der er mange forskellige feminismer både på tværs af køn og politiske skel. Det er en misforståelse, at det skulle være et fuldstændigt entydigt begreb. Man kan godt have forskellige opfattelser af, hvad feminisme er, og hvordan man skal opnå lige muligheder, og det er kun godt,« siger hun.